

(آموزش پزشکی)

ارزشیابی استاد از دیدگاه اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم

میترا امینی^{۱*} (MD)، مرضیه هنردار^۲ (M.D)

۱ - دانشگاه علوم پزشکی شیراز، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

۲ - دانشگاه علوم پزشکی جهرم

چکیده

سابقه و هدف: یکی از متداول ترین روش‌هایی که در بیش تر کشورها و از جمله ایران جهت تعیین میزان موفقیت یک استاد در رسیدن به اهداف آموزشی صورت می‌گیرد ارزشیابی اساتید از دید دانشجویان است. از آنجایی که شناخت نقاط قوت و ضعف این نوع ارزشیابی از دید مشتریان اصلی آن یعنی اساتید و دانشجویان نقش مهمی در ارتقاء کیفیت آموزشی دارد، این مطالعه بدین منظور طراحی شد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه مقطعی است که در سال ۱۳۸۵ در دانشکده علوم پزشکی جهرم صورت گرفت و ۱۰۰ نفر از دانشجویان و ۳۵ نفر از اساتید در این تحقیق شرکت نمودند. ۲ پرسش‌نامه مجزا که روایی و پایایی آنان به اثبات رسید مورد استفاده قرار گرفتند. در این پرسش‌نامه‌ها نقطه نظرات اساتید و دانشجویان در خصوص ارزشیابی استاد مورد پرسش قرار گرفت. داده‌ها پس از جمع‌آوری توسط نرم‌افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: ۷۰/۹ درصد از اساتید از روش ارزشیابی استاد توسط دانشجو بطور کلی راضی بودند. ۴۸/۶ درصد از آنان اعلام نمودند که نمره بدست آمده از فرم‌های ارزشیابی در کیفیت تدریس آنان مؤثر است. ۴۸/۸ درصد اساتید معتقد بودند دانشجویان در تکمیل فرم‌های ارزشیابی اغراض شخصی را دخالت می‌دهند. ۶۰ درصد اساتید روش خودسنجی را به عنوان روش مکمل ارزشیابی معرفی کرده بودند. در مورد دانشجویان ۷۶/۶ درصد اعلام نمودند که مهارت‌های ارتباطی اساتید در ارزشیابی آنان مؤثر است. در خصوص تأثیر شوخ‌طبعی اساتید این رقم ۵۷/۵ درصد بود. ۶۷/۴ درصد تأثیر مسائل و اغراض شخصی خود را تکمیل فرم‌های ارزشیابی کم‌اهمیت می‌دانستند و ۶۰/۹ درصد دانشجویان سخت‌گیری در امتحانات را با نمره کم ارزشیابی مرتبط می‌دانستند.

نتیجه‌گیری: یافته‌ها حاکی از این است که اکثریت اساتید با اصل ارزشیابی موافق بوده‌اند و با در نظر گرفتن این‌که ارزشیابی استاد تحت تأثیر عوامل مختلف قرار می‌گیرد. بهتر است از سایر روش‌ها نظیر ارزشیابی از همکار، خودسنجی و ارزشیابی میزان یادگیری دانشجویان استفاده شود. همچنین با توجه به تفاوت یافته‌ها در این خصوص در مطالعات دانشگاه‌های مختلف طراحی یک روش مشترک و دقیق در سراسر کشور ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: ارزشیابی، استاد، دانشجو

مقدمه

در رسیدن به اهداف آموزشی [۱] انجام چنین کاری مستلزم جمع‌آوری اطلاعات لازم درباره فعالیت‌های آموزشی استاد و

ارزشیابی استاد عبارت است از تعیین میزان موفقیت استاد

می‌باشد لازم است به درستی مورد ارزیابی قرار گیرد. شناخت نظرات دانشجویان و اعضای هیات علمی به عنوان دو مشتری اصلی سیستم ارزشیابی استاد می‌تواند راهنمای مفیدی برای اصلاح مشکلات موجود فراهم آورد. به علاوه شناخت نقاط قوت و ضعف در ارزشیابی به برنامه‌ریزان آموزشی کمک می‌کند تا امکان اصلاح و ارتقاء کیفیت آن را فراهم نمایند. این مطالعه با هدف تعیین دیدگاه دانشجویان و اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی جهرم در مورد ارزشیابی استاد در سال ۱۳۸۵ صورت گرفته است.

مواد و روش‌ها

این پژوهش یک مطالعه توصیفی از نوع پیمایشی بود که به صورت مقطعی در دانشگاه علوم پزشکی جهرم در سال ۱۳۸۵ صورت گرفت. دانشجویان مورد مطالعه دانشجویان پزشکی ورودی مهرماه سال‌های ۷۹ تا ۸۴ و نیز دانشجویان پرستاری ورودی مهرماه ۸۴ و ۸۳ و ۸۲ و اساتید مورد مطالعه کلیه اساتید دانشگاه علوم پزشکی جهرم که بصورت رسمی، آزمایشی، پیمانی در استخدام دانشگاه بودند.

روش نمونه‌گیری بصورت تصادفی بود. بطوری‌که با استفاده از نظر متخصص آمار تعداد نمونه ۹۰ دانشجوی تعیین شد که با توجه به احتمال عدم پاسخگویی ۱۱۰ دانشجو انتخاب شدند و ۱۰۰ نفر از آنان شامل ۲۶ دانشجوی پزشکی در مقطع بالینی، ۵۶ دانشجوی پزشکی در مقطع علوم پایه، ۳۸ نفر در مقطع کارشناسی پرستاری به پرسش‌نامه پاسخ دادند. اساتید دانشگاه علوم پزشکی جهرم نیز ۴۲ نفر بودند که جهت آگاهی از نقطه نظرات کلیه این عزیزان کلیه آنان مورد بررسی قرار گرفتند و ۳۵ نفر به پرسش‌نامه‌ها پاسخ دادند.

در این مطالعه ۲ پرسش‌نامه تهیه شد. پرسش‌نامه نظرسنجی از دانشجویان که شامل سؤالاتی درخصوص (تأثیر سن و جنس، مهارت‌های ارتباطی، شوخ‌طبعی و آراستگی ظاهر و یا سخت‌گیری استاد در ارزشیابی اعمال نقطه نظرات و غرض‌ورزی شخصی دانشجویان در ارزشیابی

انتخاب معیارهایی برای مقایسه اطلاعات بدست آمده با آن معیار و سپس قضاوت در این باره است که استاد تا چه حد به هدف‌های از پیش تعیین شده دست یافته است. ضمن این‌که پیچیده‌ترین نوع ارزشیابی نیز همین ارزشیابی استاد است و علت پیچیدگی این روش را کم اعتباری و بی‌دقتی وسایل و روش‌های سنجش و اندازه‌گیری مورد استفاده دانسته‌اند، زیرا شیوه‌های به کار گرفته شده، روش ارزشیابی و منابع اطلاعاتی حاصل نمی‌تواند اطلاعات دقیق و بی‌غرضانه‌ای را ارائه نماید. به همین دلیل، پیشنهاد کرده‌اند که برای قضاوت نهایی، ترکیبی از اطلاعات ارزشیابی مورد استفاده قرار گیرد [۲].

یکی از متداول‌ترین روش‌هایی که در بیش‌تر کشورها و از جمله ایران جهت تعیین وضعیت آموزشی یک استاد استفاده می‌شود ارزشیابی توسط دانشجویان است [۴،۳،۱] در این روش معمولاً یک پرسش‌نامه نظرسنجی محتوی تعدادی سوال درباره فعالیت‌های آموزشی استاد در اختیار دانشجو گذاشته می‌شود تا به این طریق استاد خود را ارزشیابی کند. برخی از مطالعات نشان داده‌اند که اظهار نظر دانشجویان در مورد اساتید ممکن است متأثر از عواملی باشد که با موضوع ارزشیابی استاد ارتباط نداشته باشد. در این راستا در طی سال‌های گذشته مطالعات عدیده‌ای انجام گرفته و گروهی در موافقت و عده‌ای در مخالفت با این نوع ارزشیابی نظرات و شواهدی ارائه نموده‌اند [۹،۸،۷،۶،۵،۱].

طرفداران این نوع ارزشیابی معتقدند که دانشجویان دارای نوعی فراشناخت هستند که باعث می‌شود ارزشیابی آنان از اساتید صحیح باشد در حالی که مخالفان اعلام می‌دارند که قضاوت دانشجویان ذهنی بوده و بنابراین از روایی لازم برخوردار نیستند [۶].

در اکثر این مطالعات صرفاً به بررسی دید اعضای هیات علمی و یا دانشجویان پرداخته و در تعداد کمی از مقالات نظرات این دو گروه بطور هم‌زمان مورد ارزشیابی قرار گرفته است [۷].

از آنجایی‌که ارزشیابی استاد توسط دانشجو در نظام آموزش کشور به عنوان بخش مهمی از فرآیند ارزشیابی استاد

نتایج

۲۶ نفر دانشجوی پزشکی در مقطع بالینی، ۵۶ نفر دانشجوی پزشکی در مقطع علوم پایه و ۳۸ نفر در مقطع کارشناسی پرستاری و ۳۵ نفر از اساتید به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. میزان پاسخ‌دهی براساس تعداد نمونه در هر مورد بالای ۸۰ درصد بود. در پرسشنامه‌های اساتید نتایج نشان داد که اکثریت اساتید ۳۰ نفر (۸۵/۷ درصد) اعلام داشتند که نمره ارزشیابی به آنان بازخورد داده شده، ضمن اینکه ۲۲ نفر (۷۰/۹ درصد) از روش ارزشیابی استاد توسط دانشجو بطور کلی راضی بودند. ۱۷ نفر از اساتید موافق بودند که نمره بدست آمده از فرم‌های ارزشیابی به نوعی در کیفیت تدریس آنان مؤثر است و ۲۶ نفر (۷۴/۳ درصد) معتقد بودند که جنسیت استاد در مهارت‌های تدریسی و عملکرد علمی و یا برقراری ارتباط خوب با دانشجو اثر چندانی ندارد.

۲۳ نفر (۶۵/۷ درصد) معتقد بودند که آگاهی اساتید از اهداف ارزشیابی به طور زیاد سبب افزایش رضایت آنان از انجام ارزشیابی می‌باشد. ۱۷ نفر (۴۸/۸ درصد) معتقد بودند دانشجویان در تکمیل فرم‌های ارزشیابی اغراض شخصی خود را تا حد زیادی دخالت می‌دهند.

۲۷ نفر (۷۷/۱ درصد) با استفاده از روش ارزشیابی از همکاران و مدیران از نحوه کار اساتید موافق بودند. (جدول شماره ۱).

جدول ۱. توزیع فراوانی نظرات اساتید دانشگاه علوم پزشکی جهرم در مورد ارزشیابی استاد

گزینه	پاسخ		خیلی کم		کم		متوسط		زیاد		خیلی زیاد		جمع	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۱- آیا نمره بدست آمده از فرم‌های ارزشیابی در کیفیت تدریس شما اثر دارد؟	۴	۱۱/۴	۶	۱۷/۱	۴	۱۱/۴	۱۲	۳۴/۳	۹	۲۵/۷	۳۵	۱۰۰		
۲- آیا به عقیده شما، دانشجویان غرض شخصی را در تکمیل کردن فرم ارزشیابی دخالت می‌دهند؟	۲	۵/۷	۸	۲۲/۹	۸	۲۲/۹	۱۰	۲۸/۸	۷	۲۰	۳۵	۱۰۰		
۳- به نظر شما جنسیت استاد در مهارت‌های تدریسی و عملکرد علمی و یا برقراری ارتباط خوب با دانشجویان چقدر تاثیر دارد؟	۷	۲۰	۸	۲۲/۹	۱۱	۳۱/۴	۷	۲۰	۲	۵/۷	۳۵	۱۰۰		
۴- آیا آگاهی اساتید از اهداف ارزشیابی موجب افزایش رضایت آنها از انجام ارزشیابی می‌باشد؟	۱	۲/۹	۱	۲/۹	۲	۵/۷	۱۰	۲۸/۸	۱۱	۳۱/۴	۳۵	۱۰۰		
۵- آیا ارزشیابی‌های دانشجویی بر فعالیت‌های تدریسی شما تأثیر گذار است؟	۸	۲۲/۹	۸	۲۲/۹	۲	۵/۷	۸	۲۲/۹	۹	۲۵/۷	۳۵	۱۰۰		
۶- آیا روش خودسنجی هر استاد از خود روشی مؤثر می‌باشد؟	۱	۲/۹	۵	۱۴/۳	۹	۲۵/۷	۱۲	۳۴/۳	۸	۲۲/۹	۳۵	۱۰۰		

استاد، معیارهای استاد خوب از دید دانشجویان و ... مطرح شده بود.

پرسشنامه دوم پرسشنامه اساتید بود که شامل سوالاتی در خصوص رضایت استاد از نمره ارزشیابی، رضایت از بازخورد نمره ارزشیابی، تأثیر ارزشیابی در ارتقاء کیفیت استاد، نظر در خصوص اعمال نظر و دانشجویان در ارزشیابی، نظر آنان در خصوص روش خود سنجی، نظر آنان در خصوص ارزشیابی از دید همکاران و مدیران و زمان پخش شدن فرم‌ها و ... بود. روایی پرسشنامه‌ها از طریق اعتبار محتوایی و صوری تأیید شد و پایایی فرم‌ها با محاسبه آلفای کرونباخ و $\alpha = 0/9$ در حد قابل قبول بود.

پرسشنامه‌ها بصورت انفرادی توسط فرد آموزش دیده در محل کار اساتید در دانشکده و اساتید بالینی در کلینیک شهید مطهری توزیع گردید و پس از ۲ روز بعد جمع‌آوری شد. پرسشنامه دانشجویان در محل دانشکده و بیمارستان‌های شهید مطهری و پیمانیه جهرم جمع‌آوری شد.

گزینه‌ها با مقیاس لیکرت مورد سنجش قرار گرفتند و در تحلیل نتایج موارد بسیار زیاد و زیاد به عنوان موافقت با هر گزینه در نظر گرفته شدند.

داده‌ها پس از جمع‌آوری با استفاده از نرم افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

قابل قبول جهت خوب یا بد بودن استاد است و ۸۱ نفر (۶۷/۴ درصد) تأثیر مسائل و اغراض شخصی خود را در تکمیل فرم‌های ارزشیابی کم‌اهمیت می‌دانستند (جدول شماره ۲).

در خصوص بهترین زمان توزیع فرم‌های ارزشیابی از اساتید و دانشجویان پرسش شد. از دید اساتید بهترین زمان توزیع این فرم‌ها پایان ترم بود، اما گروهی از اساتید اعتقاد داشتند که چون ارزشیابی یک فرآیند مستمر است بهتر است در طول یک ترم تحصیلی و گام به گام انجام شود یا بعد از امتحان میان ترم و پایان ترم انجام گیرد. نظرات دانشجویان نیز بیشتر مبنی بر توزیع فرم‌ها در پایان ترم بود.

در مورد پرسش‌نامه‌های دانشجویان نتایج نشان داد که ۷۸ نفر یعنی ۶۵ درصد دانشجویان تأثیر جنس، سن، وضعیت تأهل استاد در امر نمره ارزشیابی کم‌اهمیت یا در حد متوسط می‌دانستند. اکثریت دانشجویان یعنی ۷۶ نفر (۶۳/۳ درصد) میزان علاقه و یا فعالیت خود در درس مورد نظر را جدا از نحوه تدریس استاد بطور زیاد در ارزشیابی ایشان مؤثر ذکر کرده‌اند. ۹۲ نفر (۷۶/۷ درصد) از دانشجویان معتقد بودند که مهارت‌های ارتباطی اساتید دانشگاه در ارزشیابی عملکرد آنان مؤثر است. و ۷۳ نفر (۶۰/۹ درصد) دانشجویان سخت‌گیری در امتحانات را با نمره کم ارزشیابی استاد مرتبط دانستند. در خصوص آراستگی ظاهر و شوخ‌طبعی استاد ۶۹ نفر (۵۷/۵ درصد) دانشجویان معتقد بودند که این مورد یک معیار

جدول ۲. توزیع فراوانی نظرات دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم در مورد ارزشیابی استاد

جمع		خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		پاسخ
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۱۰۰	۱۲۰	۱۳/۳	۱۶	۲۱/۷	۲۶	۲۴/۲	۲۹	۱۷/۵	۲۱	۲۳/۳	۲۸	۱- آیا جنس، سن، و یا وضعیت تأهل استاد بر ارزشیابی شما از استاد تأثیر دارد؟
۱۰۰	۱۲۰	۳۰/۸	۳۷	۳۲/۵	۳۹	۱۱/۷	۱۴	۱۴/۲	۱۷	۱۰/۸	۱۳	۲- آیا میزان علاقه شما به درس مورد نظر در ارزشیابی استاد جدا از نحوه تدریس ایشان تأثیر گذار است؟
۱۰۰	۱۲۰	۱۹/۲	۲۳	۳۷/۵	۴۵	۲۱/۷	۲۶	۱۴/۲	۱۷	۷/۵	۹	۳- آیا با این مساله که اساتید بدانند که مورد ارزشیابی توسط دانشجویان قرار می‌گیرند بر بهبود کیفیت تدریس آنها اثر گذار است موافقت می‌کنید؟
۱۰۰	۱۲۰	۲۲/۵	۲۷	۵۴/۲	۶۵	۱۵/۸	۱۹	۵/۸	۷	۱/۷	۲	۴- آیا مهارت ارتباطی اساتید در ارزشیابی عملکرد آنان مؤثر است؟
۱۰۰	۱۲۰	۳۶/۷	۴۴	۲۴/۲	۲۹	۱۰/۸	۱۳	۱۸/۳	۲۲	۱۰	۱۲	۵- آیا سخت‌گیری هر یک از اساتید در امتحانات یا در طی برگزاری کلاس‌ها بر ارزشیابی فعالیت ایشان توسط شما مرتبط است؟
۱۰۰	۱۲۰	۲۳/۳	۲۸	۳۴/۲	۴۱	۲۵	۳۰	۱۰	۱۲	۷/۵	۹	۶- آیا آراستگی ظاهر و شوخ‌طبعی استاد به عنوان یک معیار قابل قبول جهت خوب بودن یا بد بودن استاد مربوط است؟
۱۰۰	۱۲۰	۱/۷	۲	۱۴/۲	۱۷	۱۶/۷	۲۰	۲۶/۷	۳۲	۴۰/۷	۴۹	۷- آیا شما در پر کردن فرم نظر سنجی اساتید مسائل شخصی خود با استاد دخالت می‌دهید؟

سیستم ارزشیابی استاد مورد بررسی قرار گرفت در خصوص اساتید ۷۰/۹ درصد آنان با روش ارزشیابی استاد توسط دانشجو بطور کلی موافق بودند. در تحقیقی که در دانشگاه علوم پزشکی اهواز در خصوص ارزشیابی استاد در سال ۱۳۷۸ انجام شد، ۷۲/۶ درصد از اعضای هیات علمی با ارزشیابی

بحث و نتیجه گیری

تدارک و توسعه برنامه ارزشیابی اعضای هیات علمی از اولویت‌های مهم یک مؤسسه آموزشی است [۱۰]. در این تحقیق نظر دانشجویان و اساتید به عنوان دو مشتری اصلی

سؤال شد. ۶۷/۴ درصد دانشجویان تأثیر مسائل و اغراض شخصی خود را در این خصوص کم اهمیت می‌دانستند. در خصوص سخت‌گیری استاد و تأثیر آن در نمره ارزشیابی استاد ۶۰/۹ درصد از دانشجویان سخت‌گیری استاد در امتحان یا در سرکلاس را با کم شدن نمره ارزشیابی او مرتبط می‌دانستند.

اساتید دانشگاه علوم پزشکی ایران معتقد بودند که شاید در عمل ارزشیابی به صورت تهدیدی برای اساتید درآید و این خطر را ایجاد کنند که اساتید برای جلب رضایت دانشجو از شیوه‌های غیراصولی استفاده کننده و بجای ارتقای کیفیت تدریس خود، سعی در اجتناب از جدیت و سخت‌گیری نمایند [۱۳].

اما مطالعه انجام شده در شهرکرد عواملی مانند سخت‌گیری و کنترل بیشتر اساتید در کلاس‌ها و امتحانات را به عنوان عامل مخدوش‌کننده در تحلیل نتایج ارزشیابی اعضای هیات علمی تأثیرگذار ندانست [۱۴].

در خصوص تأثیر آراستگی ظاهر و شوخ‌طبعی ۵۷/۵ درصد دانشجویان معتقد بودند که این موضوع به عنوان یک معیار خوب بودن استاد می‌باشد. ۷۶/۷ درصد دانشجویان مهارت‌های ارتباطی اساتید در ارزشیابی آنان را مؤثر می‌دانستند. در مطالعه دکتر سیف و همکاران نتایج نشان داد که ارزشیابی شاگردان از معلم کمتر تحت تأثیر کیفیت درسی و یادگیری آنان و بیشتر متأثر از طرز عمل و روش کار معلم است [۱]. در مطالعه دکتر سیف به پژوهش گرجی در سال ۱۳۷۳ اشاره شد که در آن بین نمراتی که دانشجویان دانشگاه در یک فرم محبوبیت‌سنج استادی به استادان خوب دادند و نمراتی که به عنوان ارزشیابی از کیفیت آموزش در فرم‌های نظرخواهی برای آنان در نظر می‌گرفتند ضریب همبستگی ۷۵ درصد وجود دارد [۱]. تحقیقات دیگری نشان داد که تأثیر عوامل جنبی در ارزشیابی اساتید ناچیز بوده و در صحت نتایج خللی ایجاد نمی‌کند [۱۵ و ۱۶]. در خصوص استفاده از خودسنجی نیز در این مطالعه ۶۰ درصد از اساتید با این روش

اساتید توسط دانشجویان موافق بودند [۱۱]. در خصوص تأثیر ارزشیابی استاد بر فرآیند آموزش مطالعه فعلی نشان داد که حدود نیمی از اساتید (۴۸/۶ درصد) موافق بودند که نمره بدست آمده از فرم‌های ارزشیابی در کیفیت تدریس آنان به نوعی تأثیرگذار است.

در بررسی انجام شده در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند ۴۵ درصد اعضای هیات علمی تأثیر ارزشیابی را در روند تدریس زیاد و ۴۵ درصد آنان این تأثیر را متوسط اعلام نموده بودند [۷]. تحقیقی که در دانشگاه اهواز در این خصوص انجام شد ۵۷/۵ درصد از اساتید تأثیر ارزشیابی دانشجویی را بر فرآیند آموزش متوسط می‌دانستند و اعتقاد داشتند که دانشجویان به دلیل عدم آگاهی لازم از فرآیند تدریس قضاوت درستی از ارزشیابی ندارند [۱۲].

مطالعه‌ای که در دانشگاه علوم پزشکی ایران انجام شد تأثیر ارزشیابی دانشجو از استاد را در این خصوص کم نشان داد [۱۳] این اختلاف نظرها می‌تواند ناشی از عدم وجود یک برنامه مشخص و یک‌سان ارزشیابی استاد در دانشگاه‌های مختلف علوم پزشکی کشور باشد.

مطالعه حاضر نشان داد که ۸۵/۷ درصد از اساتید از نمره ارزشیابی بازخورد داده شده راضی بوده‌اند. در مطالعه‌ای که در دانشگاه علوم پزشکی اهواز انجام شد نیز بیش‌تر اساتید بازخورد اعلام نتیجه ارزشیابی را به اساتید در بهبود کیفیت تدریس مفید می‌دانستند [۱۲].

در مطالعه حاضر ۴۸/۸ درصد از اساتید معتقد بودند که متأسفانه دانشجویان در تکمیل فرم‌های ارزشیابی اغراض شخصی خود را تا حد زیادی دخالت می‌دهند. در مطالعه‌ای که در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام شد نتایج نشان داد که ۴۰ درصد از اعضای هیات علمی معتقد بودند که دانشجویان بدون احساس مسئولیت و حوصله فرم‌ها را تکمیل می‌کنند و ۳۰ درصد به عدم صداقت دانشجویان در تکمیل فرم‌ها تأکید داشتند [۷].

نکته جالب توجه در تحقیق فعلی این بود که از دانشجویان در خصوص تاثیر اغراض شخصی در تکمیل فرم‌های ارزشیابی

کشورهای خارجی که در ارزشیابی بیش تر از میزان یادگیری فراگیر استفاده شده بعهدہ گرفت. تجربه دانشگاه سنگاپور در این خصوص در طراحی یک روش جدید سنجش بر مبنای توانایی و تعیین حداقل توانایی، حداکثر توانایی و توانایی متوسط استاد در این رابطه مفید است [۱۷]. پیشنهاد می‌گردد یک کمیته کاری با مرکزیت وزارت بهداشت و درمان در این خصوص مسئولیت طراحی روش جدید ارزشیابی و تهیه و تدوین ابزارهای روا و پایا را به عهده گرفته تا با حمایت مسئولین رده بالا و فراهم نمودن محیط آموزشی مناسب ارزشیابی واقعی از عملکرد آموزش اساتید تسهیل گردد.

تشکر و قدردانی

نویسندگان از کلیه اساتید و دانشجویان دانشکده علوم پزشکی جهرم در تکمیل فرمها تشکر و قدردانی می نمایند.

منابع

- [1] Seif A. Teacher evaluation using students' view point. is it reliable? Psychol Res 1997; 1: 12-24.
- [2] Seif A. Educational Measurement, assessment and evaluation. 3th edition 2004, p. 29-41.
- [3] Thompson Bowles, T. The evaluation of teaching. Med Teach 2000; 22: 221-224.
- [4] Report of the task force on student evaluation of teaching. University of North Carolina. April 1999; Available from: http://www.unc.edu/faculty/reports/R99_tfset.htm.
- [5] Hake RR. Problems with student evaluation. Is assessment the remedy? April 2002; Available from <http://www.stu.ca/hunt/take.htm>.
- [6] Shakournia A, Motlagh MA, Malayeri A, Jahan mard A, and Kamili Sani H. The view of Jondishapour Medical university students about faculty evaluation. Iranian J Edu Res 2005; 5: 109-117.
- [7] Ziaee M, Miri, MR, Hajiabadi MR, Azarkar GH, and Asbak p. Academic staff and students' impressions on academic evaluation of students. J Birjand Univ Med Sci 2006; 13: 61-68 [Persian].
- [8] Totonchi M, Changiz T, Ali poor L, and Yemani N. The view of Isfahan academic staffs about faculty evaluation. Iranian J Med Edu 2006; 6: 23-26.
- [9] Michael E Green, Connie L Ellis, Pierre Fremont, Helen Batty: Faculty evaluation in department of family medicine: do our universities measure up? Med Edu 1998; 32: 597-606.
- [10] Gien- Lant T. Evaluation of faculty teaching effectiveness toward accountability in education. Nurs Edu 1991; 30: 92-95.
- [11] Sharifi M, Jorabchi Z, and Alipour M. Influence of faculties on faculty evaluation by students. J Ghazvin Med Uni Sci 2002; 22: 81-87. [Persian]
- [12] Brojerd A, Shakournia A, and Elhampour H. The effect of faculty evaluation feed back on faculty performance. Ahwaz university of Medical Sciences. Proposal No, 312
- [13] Sarchami R, and Salmanzade H. The view of faculties of Iran University Of Medical sciences about effect of evaluation on teaching effectiveness. J Ghazvin Med Uni 2005; 34: 67-71. [Persian]

موافق بودند. این رقم در خصوص موافقت اساتید با ارزشیابی از همکاران و مدیران ۷۷/۱ درصد بود.

روش خودسنجی طبق نظر دکتر سیف یکی از روش‌های مناسب برای مطالعه و بهسازی آموزش اساتید است و از آنجایی که هدف اصلی ارزشیابی فعالیت‌های آموزشی اساتید کشف نواقص و اشکالات روش آموزشی است، استفاده از نتایج خودسنجی اساتید اجتناب ناپذیر است [۲]. روش ارزشیابی از همکاران نیز طبق نظر دکتر سیف بهترین نتیجه زمانی عاید اساتید می‌شود که ابتدا مواد آموزشی مشخص کرده و سپس به مشاهده از کار یکدیگر و ارزیابی آن بپردازند [۲].

در خصوص زمان توزیع فرم‌های ارزشیابی بیشتر اساتید و دانشجویان معتقد به توزیع فرم‌ها در پایان ترم بودند. در مطالعه‌ای که در بیرجند انجام شد زمان توزیع فرم‌ها از دید اساتید قبل از اعلام نمره اعلام گردیده بود [۷]. لیکن مطالعه دکتر سیف نشان داد که ارزشیابی تحت تأثیر زمان واقع نمی‌شود [۱].

با این توضیحات چنین نتیجه‌گیری کرد که استفاده از نظر دانشجویان درباره نحوه کار اساتید به عنوان یک بازخورد اقدام مفیدی است لیکن استفاده از این نظرها برای مقاصدی همچون استخدام، افزایش حقوق، ارتقاء و اخراج اساتید به تنهایی مفید نیست و اگر قرار است از این ارزشیابی برای تصمیم‌گیری شغلی استفاده شود بهتر است از سایر روش‌های ارزشیابی بویژه روش‌هایی که تعیین کننده میزان یادگیری دانشجویان در نتیجه درس و آموزش استاد می‌باشد نیز بهره گرفت.

در یک جمع‌بندی کلی می‌توان گفت در این تحقیق اساتید با کلیات ارزشیابی دانشجو از استاد در دانشگاه علوم پزشکی جهرم موافق بودند لیکن با مشاهده نتایج تحقیق حاضر و مقایسه آن به سایر نتایج بخصوص در سطح کشور می‌توان نتیجه گرفت که با توجه به متفاوت بودن نتایج در دانشگاه‌های مختلف نیاز مبرمی به طراحی یک روش جدید ارزشیابی عملکرد اساتید وجود دارد که در این راستا می‌توان از تجربه

Proceeding of 6th National Conference of Medical Education; 2003, Tehran, Iran.

[17] Zubair A, Khoo Hoon E, and Tan Chay H. A novel approach to faculty development program evaluation. Med Edu 2004; 38: 1187-1188.

[14] Tamizifar B. Is there any correlation between faculty evaluation scores and student grades? Proceeding of 4th national Conference of Medical Education, 1999, Tehran, Iran

[15] Felder RM. What do they know anyway. Chem Engr Edu1992; 29: 134 -135.

[16] Rafiee M, and Seif M. A survey of factors related to faculty evaluation in Arak university of medical sciences.

(*Medical Education*)

The view of faculties and medical students about evaluation of faculty teaching experiences

M. Amini (MD)^{*1}, M. Honardar (M.D)²

1 - Educational Development Center, Shiraz University of Medical Sciences Shiraz, Iran.

2 - Jahroom University of Medical Sciences Jahroom,, Iran.

Introduction: Using students' view for teacher evaluation is a common method. This study was designed to investigate the view of faculties and medical students about faculty teaching experiences.

Materials and Methods: 100 medical students and 35 faculties from Jahrom University of Medical Sciences were participated in this study. Two separate questionnaires were designed for this purpose and after determining validity and reliability completed by teachers and students.

Results: 70.9 percent of faculties reported that they are satisfied with evaluation by students. 48.6 percent of them reported that feedback from this evaluation improved their teaching. 48.8 percent of them thought that some students behave spitefully. 60 percent reported self assessments as a useful method for evaluation of their own teaching. The majority of medical students (76.6%) reported that teachers' communication skills are one of the important factors in teacher evaluation. 67.4 percent of them reported that they completed the teachers' evaluation forms carefully and 60.9 percent of them asserted that teachers, who take difficult examinations, have lower grades in evaluation forms.

Conclusion: In general, most teachers are agreed with teacher evaluation. Since students' opinion about their teachers is influenced by some factors which have no close relationship with the evaluation subject and is merely related to other factors, using other evaluation methods such as self evaluation and peer evaluation seems to be necessary. In addition, we should establish a single national and standard method for teacher evaluation all over the country.

Key words: Faculties, Medical students, Evaluation

---

*Corresponding author: Fax: +98 711 2333064; Tel: +98 9173132902
aminim@sums.ac.ir